

Teatre de dues nits i gràcies i teatre d'un quart d'hora per un euro

Ricard Salvat

El dia 27 de febrer vàrem tenir la sort de veure un espectacle tan insòlit com ple de qualitat. Fou en un espai que té un gran encant i originalitat i que porta el nom d'Àrea Tangent. Està situat al carrer de l'Aurora, en el que abans era el molt estimat i enyorat Barri Xino.

L'espectacle es titula *Jo i la dona despullada* i l'autor és el gran poeta i, per sort per al teatre català, també home d'espectacle Albert Roig. Hi cabíem en l'espai, on ens barrejàvem públic i actors, un màxim de trenta persones, diríem que en varen entrar vuit més. Els últims varen seure com van poder. Hi havia una atmosfera especial, gairebé religiosa. Escoltar en un ambient tan insòlit unes bellíssimes paraules de William Butler Yeats, Manoel de Barros i del mateix Roig va ser una experiència molt enriquidora que ens va dur a recordar moltes coses. El París de l'època existencialista, aquells cafès de mala mort on un poeta sovint famèlic deia les seves paraules. També la Roma de l'avantguarda dels 70, l'època del teatre visual, on en uns llocs absolutament inesperats, com per exemple una carboneria, podies veure imatges molt suggerents i escoltar belles paraules poètiques. Ens varen venir a la memòria alguns espectacles escoltats a cases particulars a Moscou i a Praga en els anys 80. No hi entenies res, però l'atmosfera de complicitat ens guanyava i ens emocionava. Eren actes de dura protesta política.

Al Raval tot era diferent, particular, inhabitual. Hem de confessar que coneixem malament la poesia de Yeats. Ara ens preguntem si, tal vegada, no és un dels grans. Hi havia una sensible jove actriu, Anna Enrich, i una excel·lent ballarina, Laura Vilar, i l'actual revelació del nostre teatre, Sílvia Bel. Segura, intensa, amb esplèndida imatge cultural va dir uns versos del creador verbal tortosí que resultaren corprenedors. Sílvia Bel era allí, diumenge a la nit, després d'haver actuat a *La xarxa* a l'Espai Brossa, i tornava a representar al Raval el dilluns, aprofitant el dia de festa en l'anteriorment esmentat espai.

Aquest lliurament al món de l'espectacle també ens va omplir de records de l'època en què fèiem tots allò que en deïem *teatro de una noche y gracias* en homenatge a Valle-Inclán. Es veu que el gran gallec acostumava a dir que el seu teatre era això precisament, teatre que només es representava una nit.

En els anys 50 es feia molt teatre d'una nit i gràcies. Tots vàrem començar així. Aquí a Barcelona i també a Madrid. Aquí a l'entorn de Joan Brossa, Joan Oriols, Joan Ponç i Santi Surós. A Madrid gràcies a l'entitat Dido, Pequeño Teatro de Josefina Sánchez Pedreño es va institucionalitzar aquesta manera de treballar. A Barcelona, l'entitat ADB (Agrupació Dramàtica de Barcelona) i l'EADAG (Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual) feren unes feines semblants. La censura, si era per una nit i prou deixava passar textos que no hauria mai permès si s'haguessin representat en els teatres comercials. Tota una generació, la dels anys 60 -"Els feliços 60" com diria Jaume Camino- es va formar així. Pel que veiem ara passa una cosa semblant, tot ha canviat però els joves ho tenen tant o encara molt més difícil del que ho teníem nosaltres. La veritat del teatre potser es troba en aquest moment en els espais més marginals. Però ara ningú no els fa cas. Com que no tenen diners per anunciar-se als diaris, la crítica no hi va, però curiosament els programadors de les sales alternatives, ja no diré els del teatre subvencionat, tampoc no hi van. Ni tan sols un, pel que ens expliquen.

Caldrà trobar una solució perquè els treballs del teatre *off off* arribin al gran públic. Mentrestant, algun d'ells -Àlex Serrano- ha trobat una solució molt imaginativa, que a nosaltres ens resulta molt poètica, fan un quart de teatre al preu d'un euro. Hem decidit que no ens en perdrem cap.

Ricard Salvat. Catedràtic d'arts escèniques de la UB, dramaturg i director teatral